

1-2 (386)
2023

Przeegląd Zachodni

Czasopismo Instytutu Zachodniego w Poznaniu

Kwartalnik

W cieniu wojny

- 3 Od Redakcji
- 7 *Janusz Józef Węc*, Unia Europejska wobec kryzysu uchodźczego i humanitarnego na Ukrainie w latach 2022-2023. Dynamika – instrumenty prawne, instytucjonalne i pomocowe
- 33 *Michał M. Kosman*, Pod znakiem *Zeitenwende*. Konflikt rosyjsko-ukraiński z perspektywy Niemiec (2014-2022)
- 51 *Krzysztof Garczewski*, W cieniu historii. Polska, Niemcy i rosyjska wojna przeciwko Ukrainie
- 75 *Michał Kuryłowicz*, Ewolucja postawy elit politycznych V Republiki Francuskiej wobec Rosji w kontekście wojny na Ukrainie
- 95 *Łukasz Jureńczyk*, The United States and Germany's policy towards the Russian aggression against Ukraine in 2022
- 115 *Jadwiga Kiwerska*, „Strategiczne partnerstwo”. Amerykańska próba układania się z Rosją w latach 90. XX wieku
- 141 *Rafał Wiśniewski*, Polityka Chińskiej Republiki Ludowej wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej. Uwarunkowania i perspektywy dalszej ewolucji
- 171 *Przemysław Piotr Damski*, Przypadki Alaski i Svalbardu jako przykład odchodzenia Federacji Rosyjskiej od konceptu „szczególności Arktyki” po 24 lutego 2022 roku
- 193 *Stanisław Kosmyńska*, Terroryzm dżihadystyczny we Włoszech – skala problemu i odpowiedź państwa
- 213 *Anna Zielińska-Chmielewska*, produkcja i spożycie mięsa w Polsce na tle UE i świata w latach 2000-2022. Tendencje i zmiany
- 239 *Małgorzata Czerwińska*, Znaczenie reguł pochodzenia towarów dla beneficjentów systemu preferencji jednostronnych GSP Unii Europejskiej – kierunki ich zmian po 2010 roku

OCENY I OMÓWIENIA

- 269 Tomasz Morozowski, Współkształtowanie globalizacji. Polityka Republiki Federalnej Niemiec wobec mocarstw wschodzących po 2004 roku (omów. *Agnieszka Bielawska*)

Szanowni Państwo,

tocząca się na Ukrainie wojna wstrząsnęła światem, a uchodzącą za synonim pokoju i bezpieczeństwa Europę postawiła wobec bezprecedensowych wyzwań. Niszczycielska agresja i podważenie przez Federację Rosyjską fundamentów porządku międzynarodowego, mozolnie wypracowanego przez dekady, jakie upłynęły od – zdawało się – ostatniej tak okrutnej wojny, stały się próbą nie tylko dla ludzkich postaw, ale również dla rozwiązań ustrojowych oraz instytucji międzynarodowych. Rewizji wymagają militarne strategie, sieci powiązań gospodarczych oraz polityczne koncepcje, a przede wszystkim sposób myślenia o otaczającej nas rzeczywistości, w której stabilizacja nie jest dana raz na zawsze.

Otwierający to wydanie „Przeglądu Zachodniego” artykuł prezentuje dynamikę pomocy świadczonej przez Unię Europejską w pierwszym roku trwania wojny, prowadząc do interesujących konkluzji o skuteczności instrumentów prawnych oraz instytucjonalnych wykorzystanych w tym największym od niemal ośmiu dziesięcioleci kryzysie migracyjnym i humanitarnym. Niejednokrotnie traktowana sceptycznie, europejska solidarność zaskoczyła także swoich krytyków, choć przecież nadal nie uwolniła się od dramatycznej dychotomii, dzielącej ukraińskich tułaczy i ludzi ginących na Morzu Śródziemnym.

W kolejnych opracowaniach znajdziemy wiele odniesień do przeszłości oraz pytań o doświadczenia wymagające przekraczania rutyny i doraźnych barier. Brzemiona historii na długo determinują postawy ludzkie, ale w podobnym stopniu ograniczają sferę polityki i relacji międzynarodowych, czego przykładem była niemiecka doktryna militarna. Żywotność dziejowych stygmatów można też odnieść do trwającego nad Dnieprem konfliktu – trudno dziś nawet oszacować, jak długo będzie on rzutował na postawy oraz decyzje Ukraińców, Rosjan i innych narodów. Z kolei realia globalnych powiązań powodują, że konflikt na Ukrainie może zasadniczo zmienić pozycję Chin, a **cień trwającej wojny** kładzie się na tak odległych zakątkach kuli ziemskiej, jak Alaska czy Svalbard. W każdej z tych perspektyw widać również kluczową rolę komunikacji: wynikającą z powszechnego dostępu do informacji czy instrumentalizacji i propagandy, prób rewidowania historii oraz manipulacji posuniętej do tzw. fake newsów.

Wstrząs o takich rozmiarach, jakim jest rosyjska agresja na Ukrainę, bywa uwypukleniem trwającej latami ewolucji bądź, rzeczywiście, epokowym zwrotem. Aby jednak przekonać się o trwałości zmiany, potrzeba pewnego dystansu. Wojna trwa, dlatego zaproponowane przez autorów niniejszego tomu „Przeglądu Zachodniego” studia przyjęć należy jako zaproszenie do dyskusji o Europie i świecie, jaki zarysuje się po jej zakończeniu.

Natalia Jackowska

